

Fakulteten för Hälsovetenskap
Maria Haak, studierektor
Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-250 30 00
www.hkr.se

Riktlinjer för seminarier och disputation inom forskarutbildning i personcentrering för hälsa och välbefinnande vid Högskolan Kristianstad

1 Introduktion

Innehållet i detta dokument syftar till att säkerställa samsyn och underlätta genomförande av de seminarier som doktoranden enligt *Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i ämnet vårdvetenskap inom området Personcentrering för hälsa och välbefinnande* ska delta i. Samtliga seminarier är ett stöd för doktorandens arbete med att utveckla ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt, växa in i rollen som forskare och uppnå examensmålen i den allmänna studieplanen. Dessutom bidrar seminarierna till kvalitetssäkring av forskarutbildningen.

Förutom licentiatseminarium (vid licentiatexamen) och mittseminarium och disputation (vid doktorsexamen) ska doktoranden aktivt delta i de regelbundna och obligatoriska doktorandseminarierna vid Fakulteten för hälsovetenskap. Vid doktorandseminarierna ska projektplanen, utkast till manuskript samt utkast till ramberättelse diskuteras. Inom ramen för doktorandseminarierna finns också möjlighet för doktoranden att genomföra en fördisputation.

2.1 Doktorandseminarium

Doktorandseminarier arrangeras inom ramen för Forskningsplattformen för hälsa i samverkan vid fakulteten för hälsovetenskap. Alla doktorander ska under utbildningen lägga fram projektplan (projektplaneseminarium), ramberättelse (kappaseminarium) och samtliga manus för kritisk granskning. I nära anslutning till licentiatseminarium alternativt disputation rekommenderas doktoranden genomföra en så kallad fördisputation. Fördisputationen ska ses som en förberedelse inför licentiatseminarium/disputation där doktoranden under trygga former bjuder in granskare som tillsammans med doktoranden för ett vetenskapligt samtal där avhandlingsarbetets förtjänster och brister lyfts fram.

Granskarna är förutom seminarieledare, doktorandkollegor och forskare med expertkunskap inom avhandlingsområdet.

Samtliga seminarier leds av professor med erfarenhet av forskarutbildningens område och ämne samt kvalitativ och kvantitativ metodik. Seminarierna syftar till att doktoranderna ska träna sin förmåga till självständig kritisk granskning och bedömning samt diskutera forskning och forskningsresultat i dialog.

Synpunkterna vid seminariet ska därför vara kritiska och konstruktiva men framföras på ett positivt och stödande sätt. Seminarierna utgår från en, för doktoranderna välkänd, struktur som innebär att syftet är utgångspunkt och att bakgrund, metod, resultat och diskussion diskuteras i relation till syftet.

Riktlinjerna för doktorandseminarier inom forskarutbildningen i personcentrerad hälsa och välbefinnande är utarbetade tillsammans med doktorandgruppen, de uppdateras årligen och är dokumenterade i dokumentet *Struktur och innehåll för doktorandseminarier* vid Fakulteten för hälsovetenskap.

- Doktoranden som tar upp sitt arbete till diskussion ska bjuda in handledare, och kan även bjuda in andra personer med specifik ämnes- och metodkompetens, att delta under seminariet. Utöver handledare kan högst tre andra personer bjudas in och inbjudan ska vara förankrad i doktorandgruppen innan personerna tillfrågas. Minst en handledare ska närvara vid seminariet.
- Att vara seminariedeltagare innebär ett aktivt engagemang och doktoranderna förväntas att delta vid minst 75 procent av seminarierna som är bokade under terminen. Vid frånvaro lämnas skriftliga synpunkter till den/de som tar upp sina arbeten. För doktorander som bedriver sina studier på deltid samt doktorander som även deltar vid seminarier vid annat lärosäte förväntas en engagemangsnivå i motsvarande omfattning. Deltagandet regleras i den individuella studieplanen.
- Samtliga doktorander som deltar vid seminarierna ska göra en kort presentation av sig själv och sitt avhandlingsarbete på HKR:s hemsida.
- Doktoranden ska innan bokning av seminarietid föra en diskussion med handledare om arbetet är redo att tas upp för diskussion.
- Doktorander i slutfasen av avhandlingsarbetet, exempelvis vid kappskrivande, har inget krav på närvaro vid seminarierna, men är givetvis välkomna.
- Doktorandens samtliga delarbeten ska ha varit föremål för seminariediskussion innan de skickas in för publicering.

2.2 Mittseminarium för doktorsexamen

Mittseminariet äger rum vid Plattformen i för hälsa i samverkan och är offentligt, vilket innebär att det annonseras av Forskarutbildningskansliet. Mittseminariet syftar till att stödja doktoranden i det fortsatta arbetet genom en kritisk granskning och diskussion av de avhandlingsdelar som är genomförda och planerade och deras betydelse för avhandlingen som helhet. De delar av avhandlingsarbetet som behöver utvecklas och stärkas dokumenteras för att utgöra ett stöd för det fortsatta arbetet.

Seminariet ska genomföras då poäng motsvarande två års heltidsstudier är genomförda och ska anmälas till studierektor för forskarutbildning minst två månader innan planerat seminarium. Inför seminariet utses två externa granskare som inte är knutna till avhandlingsprojektet. Granskarna ska inneha lägst docentkompetens och jämställdhet ska beaktas. Två delarbeten bör föreligga i manus och till dessa ska medföljas en översiktlig ramberättelse där även de två kommande studierna beskrivs. Som underlag för granskning ska den individuella studieplanen med doktorandens självdeklaration av vetenskaplig utveckling, handledarens beskrivning av doktorandens vetenskapliga utveckling, studierektors utlåtande och intygande av genomförda avhandlingsdelar samt eventuella etikansökningar inklusive beslut om godkännande ingå.

2.2.1 Doktorandens åtaganden

Doktoranden ansvarar för att:

- Skicka en kort sammanfattning av det pågående avhandlingsarbetet till forskarutbildningskansliet senast fyra veckor före seminariet som ska bifogas inbjudan till seminariet.
- Skicka skriftligt underlag för mittseminariet till granskarna senast tre veckor före seminariet.
- Göra ett skriftligt underlag för mittseminariet tillgängligt för seminariedeltagare senast två veckor före seminariet.
- Inleda seminariet med en kort presentation av avhandlingsarbetet.

2.2.2 Huvudhandledarens åtaganden

Huvudhandledaren ansvarar för att:

- Initiera seminariet och anmäla till studierektor senast två månader före planerat seminarium.
- Samråda med doktorand och övriga handledare och vidtalar två granskare.
- Informera forskarutbildningskansliet om avhandlingens preliminära titel, tidpunkt, lokal och granskare senast fyra veckor före seminariet.
- Granskarna får anvisningar för mittseminariet.
- Skriftligen meddela forskarutbildningskansliet att seminariet är genomfört och kan registreras i Ladok.

Mittseminariet leds av en ordförande (i normalfallet studierektor för forskarutbildningen, om denne inte är handledare för den aktuella doktoranden). Seminariet inleds med doktorandens presentation av avhandlingsarbetet som följs av granskarnas diskussion med doktoranden. Den offentliga delen av seminariet avslutas med frågor från auditoriet. Därefter följer en enskild diskussion då doktorand, handledare, granskare och studierektor för forskarutbildningen deltar och där doktorandens utveckling och det fortsatta arbetet fram till disputation diskuteras. Utifrån examensmålen för forskarutbildning skriver granskarna ett utlåtande baserat på formativ återkoppling om doktorandens förmåga att skriftligt summera doktorandprojektet, de genomförda delstudierna samt doktorandens förmåga att redovisa och diskutera sina resultat på ett vetenskapligt sätt. Efter att utlåtandet är undertecknat arkiveras och diarieförs utlåtandet av studierektor för forskarutbildning.

2.3 Licentiatseminarium

En licentiatuppsats ska presenteras och försvaras vid ett offentligt licentiatseminarium anordnat av Högskolan Kristianstad. Licentiatseminariet är examinerande för licentiatexamen. En betygsnämnd ska i förväg ha förhandsgranskat och godkänt att licentiatuppsatsen håller den vetenskapliga kvalitet som krävs och att omfattningen motsvarar två års heltidsstudier. Licentiatseminariet genomförs med en ordförande och en betygsnämnd som består av tre ledamöter som utses av utskottet för forskarutbildning. En av betygsnämndsledamöterna har ett huvudansvar som opponent och för att föra den huvudsakliga diskussionen med doktoranden. Betygsnämnden bedömer licentiatuppsatsens försvar och innehåll med något av betygen underkänd eller godkänd.

2.3.1 Doktorandens åtaganden

Doktoranden ansvarar för att:

- Fylla i formuläret Föranmälan om disputation/licentiatexamen och skicka till forskarutbildningskansliet senast sex månader innan planerat licentiatseminarium.
- Bekräfta anmälan till forskarutbildningskansliet senast tre månader innan licentiatseminariet genom att bifoga:
  - de delarbeten som ska ingå i licentiatuppsatsen
  - en översiktlig presentation av de ingående delarbetena
  - en preliminär titel på licentiatuppsatsen
  - en beskrivning av hur doktorandens lärande har utvecklats under forskarutbildningen i enlighet med de instruktioner som finns i den individuella studieplanen
  - ett utdrag från Ladok över genomgångna kurser och seminarier.

2.3.2 Huvudhandledarens åtaganden

Huvudhandledaren ska anmäla datum, tid och plats till forskarutbildningskansliet senast tre månader innan licentiatseminariet. Till anmälan bifogas följande handlingar:

- Förslag på ordförande vid seminariet. Ordförande ska vara docentkompetent och inte ha något jävsförhållande till handledare eller doktorand.
- Förslag på betygsnämnd bestående av tre ordinarie ledamöter och två suppleanter. I normalfallet ska minst två av de ordinarie ledamöterna vara anställda vid annat lärosäte. En av ledamöterna föreslås som opponent och är den som leder diskussionen med doktoranden under seminariet. Av suppleanterna ska minst en vara anställd vid annat lärosäte. Samtliga ledamöter, (såväl ordinarie som suppleanter) ska ha minst docentkompetens och inte befinna sig i jävsrelation till doktorand eller handledare. Jämställdhet ska beaktas vid utseende av fakultetsopponent och betygsnämndsledamöter. I de fall enbart ena könet är representerat ska detta särskilt motiveras.
- Handledarutlåtande avseende doktorandens progression i relation till examensmålen i den allmänna studieplanen.
- jävsdeklaration, undertecknad av doktorand och samtliga handledare.

Licentiatseminariet inleds med att ordförande hälsar välkommen och presenterar doktorand, betygsnämnd och handledare. Ordförande berättar om seminariets syfte och struktur. Därefter ger opponenten en kort presentation av forskningsområdet och sätter in licentiatuppsatsen i sitt sammanhang, ca 10 minuter. Doktoranden gör en muntlig presentation av avhandlingsarbetet, ca 15 minuter. Opponenten för en akademisk diskussion med doktoranden, där såväl avhandlingsarbetets förtjänster som brister lyfts fram. Övriga granskare ställer kompletterande frågor. Därefter ges auditoriet möjlighet att ställa frågor. När inga frågor kvarstår avslutar ordföranden den offentliga delen av licentiatseminariet. Därefter sammanträder betygsnämnden. Handledare och ordförande ska närvara men efter en inledande diskussion lämnar dessa rummet och betygsnämnden gör en bedömning av licentiatuppsatsen och respondentens försvar. Därefter meddelar ordförande betygsnämndens beslut.

2.4 Disputation

En doktorsavhandling ska presenteras och försvaras vid en offentlig disputation anordnad av Högskolan Kristianstad. Disputationen är examinerande för doktorsexamen. Betygsnämnden ska senast två månader innan disputation ha granskat och godkänt att de ingående delarbetena håller den vetenskapliga kvaliteten som krävs och att omfattningen motsvarar fyra års heltidsstudier på forskarnivå. Avhandlingen ska offentliggöras senast tre veckor före disputationsdagen i samband med en så kallad spikning. Vid disputationen deltar en ordförande, en extern opponent och en betygsnämnd som utses av utskottet för forskarutbildning. Betygsnämnden bedömer avhandlingens försvar och innehåll med något av betygen underkänd eller godkänd.

2.4.1 Doktorandens åtaganden

Doktoranden ska fylla i formuläret *Föranmälan om disputation/licentiatexamen* senast sex månader innan planerat disputationsdatum och skicka till forskarutbildningskansliet.

Föranmälan bekräftas av doktoranden senast tre månader innan disputation. Till anmälan bifogas följande handlingar:

- de delarbeten som ska ingå i avhandlingen
- en översiktlig presentation av de ingående delarbetena och en preliminär titel på avhandlingen
- en beskrivning av sitt lärande
- ett utdrag över genomgångna kurser och seminarier från Ladok
- den individuella studieplanen med årliga uppföljningar.

2.4.2 Huvudhandledarens åtaganden

Huvudhandledaren ska anmäla datum, tid och plats till forskarutbildningskansliet senast tre månader innan disputation. Till anmälan bifogas följande handlingar:

- Förslag på ordförande vid disputationen. Ordförande ska vara docentkompetent och inte ha något jävsförhållande till handledare eller doktorand.
- Förslag på fakultetsopponent. Opponenten ska vara anställd vid annat lärosäte och vara minst docentkompetent inom relevant område. Opponenten får inte ha någon jävsrelation till doktorand eller handledare. Valet av opponent ska noga motiveras och opponenten ska vara tillfrågad innan denne föreslås.
- Förslag på betygsnämnd bestående av tre ordinarie ledamöter och två suppleanter. I normalfallet ska minst två av de ordinarie ledamöterna vara anställda vid annat lärosäte. Av suppleanterna ska minst en vara anställd vid annat lärosäte. Samtliga ledamöter, (såväl ordinarie som suppleanter) ska ha minst docentkompetens och inte befinna sig i jävsrelation till

doktorand eller handledare. Jämställdhet ska beaktas vid utseende av fakultetsopponent och betygsnämndsledamöter. I de fall enbart ena könet är representerat ska detta särskilt motiveras.

- Handledarutlåtande avseende doktorandens progression i relation till examensmålen i den allmänna studieplanen.
- Jävsdeklaration, undertecknad av doktorand och samtliga handledare.

Disputationen inleds med att ordförande hälsar välkommen och presenterar doktorand, opponent, betygsnämnd och handledare. Ordförande berättar om disputationens syfte och struktur. Därefter ger opponenten en kort populärvetenskaplig presentation av forskningsområdet och sätter in avhandlingen i sitt sammanhang, ca 10 minuter. Doktoranden gör därefter en muntlig presentation av avhandlingsarbetet, ca 20 minuter. Opponenten för en akademisk diskussion med doktoranden, där såväl avhandlingens förtjänster som brister lyfts fram. Betygsnämnden ställer därefter kompletterande frågor. När betygsnämnden är klar med sina frågor bjuder ordförande in auditoriet för möjlighet att ställa ytterligare frågor. När inga frågor kvarstår avslutar ordföranden den offentliga delen av disputationen. Betygsnämnden sammanträder och utser en ordförande inom gruppen. Handledare, opponent och ordförande ska närvara, men efter en inledande diskussion lämnar dessa rummet och betygsnämnden gör en bedömning av avhandlingen och respondentens försvar. Därefter meddelar ordförande betygsnämndens beslut.

3 Remissinstanser

Riktlinjerna beskriver rutiner och processer för seminarier och disputation inom forskarutbildning i personcentrerad hälso- och välbefinnande och baserar sig på Högskoleförordningen och praxis inom ämnet vårdvetenskap. Dokumentet är diskuterat och förankrat i fakultetens forskarutbildningsråd och diskuterat vid sammanträde med Utskottet för forskarutbildning 2020-12-18.

4 Regelverk

Processerna för seminariebehandling vid Högskolan Kristianstad grundar sig på följande regelverk:

- Högskoleförordningen (HF), 5 kap. anställning som doktorand, 6 kap. utbildningen och 7 kap. tillträde till utbildningen, bilaga 2 i examensordningen
- Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Högskolan Kristianstad (Dnr: 2020-114-386)
- Lokal examensordning vid Högskolan Kristianstad (Dnr: 2016-114-579)
- Riktlinjer för handledning av studerande som är antagna till utbildning på forskarnivå vid Högskolan Kristianstad (Dnr: 2020-112-404)
- Allmän studieplan i vårdvetenskap (Dnr: 2021-243-587).

5 Uppföljning

Uppföljning av riktlinjerna sker löpande av studierektor för forskarutbildning och redovisas årligen till Utskottet för forskarutbildning.

6 Giltighet

Detta dokument gäller tillsvidare fr o m den 1 mars 2021.